

חומש במדבר

פְּרֻשַׁת בְּמִדְבָּר

(דף קי"ז ע"א)

(במדבר א) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד וְגו',
 רַבִּי אֲבָא פִתַּח, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
 וְגו', הָאִי קָרָא אֶתְמַר. תָּא חוּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם עֶבֶד לִיה בְּדִיוקְנָא דְּעֵלְאִי וְתַתְּאִי, וְהוּה
 כְּלִיל מְכָלָא, וְהוּה נְהוּרִיָּה נְהִיר, מְסִיפִי עֲלָמָא עַד סִיפִי
 עֲלָמָא. וְהוּו דְּחֲלִין קַמִּיה כְּלָא.

וְאִף עַל גַּב דְּהָא אוּקְמוּהָ, אִית לְאֶסְתְּפְּלָא בֵּיה בְּהָאִ
 קָרָא, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵם
 אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ, כִּיּוֹן דְּאָמַר בְּצַלְמוֹ, מֵאִי בְּצַלְמֵם
 אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. אֶלָּא וְדָאִי תִרִין דְּרַגִין דְּכְלִילִין דְּכַר
 וְנוֹקְבָא, חַד לְדְכַר, וְחַד לְנוֹקְבָא.

וּבְגִין כַּךְ הוּו פְּרָצוּפִין הוּו וְדָאִי, וְסִיפָא דְּקָרָא אוּכַח,
 דְּכְתִיב זָכַר וְנִקְבָּה בָּרָא אוֹתָם. וְכְלִיל הוּה מְכָל
 סְטָרִין (נ"א מִתְרִין סְטָרִין) וְאִף עַל גַּב דְּנוֹקְבָא אַחֲדַת בְּסְטָרוֹי.
 הָא הִיא נְמִי כְּלִילָא מִתְרִין סְטָרִין, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכָלָא.
 וְהוּה מְסִתְפֵּל בְּחַכְמָתָא, לְעֵילָא וְתַתְּא. כִּיּוֹן דְּסָרַח,
 אֶתְמַעְטוּ פְּרָצוּפִין, וְחַכְמָתָא אֶסְתְּלַקַּת מִנִּיה, וְלָא
 הוּה מְסִתְכַל אֶלָּא בְּמִלֵּי דְּגוּפִיה. לְבַתַּר אוּלִיד בְּנִין

מֵעֲלָאֵי וְתַתָּאֵי, וְלֹא אֶתִּישְׁבוּ דָּא וְדָא בְּעֲלָמָא, עַד
 דְּאוּלִּיד בַּר, וּמְנִיָּה אֲשֶׁתְּלִים (ס"א אֲשֶׁתִּיל) עֲלָמָא, דְּאֶקְרִי
 שֵׁת, וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעַם כָּל דָּא, עֲלָמָא תַתָּאָה לָּא אֲשֶׁתְּלִים, וְלֹא הָוָה
 שְׁלִים, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח בְּקִיּוּמִיָּה, עַד דְּאָתָּא אֲבָרְהָם,
 וְאֶתְקִיִּים עֲלָמָא. אֲבָל לָא אֲשֶׁתְּלִים, עַד דְּאֲבָרְהָם
 אֲשֶׁתְּכַח בֵּיהּ בְּעֲלָמָא וְאֶחִיד בֵּיהּ בִּימִינָא, כַּמָּאן דְּאֶחִיד
 בִּימִינִיָּה, לְמָאן דְּנִפִּיל. אָתָּא יִצְחָק, וְאֶחִיד בִּידֵיהּ
 דְּעֲלָמָא בְּשִׁמְאָלָא, וְאֶתְקִיִּים יִתִּיר. כִּיּוֹן דְּאָתָּא יַעֲקֹב,
 אֶחִיד בְּאֻמְצָעִיתָא בְּגוּפָא, וְאֶתְפִּלִּיל בְּתַרִּין סְטָרִין,
 אֶתְקִיִּים עֲלָמָא וְלֹא הָוָה מִתְמוּטָּט.

וְעַם כָּל דָּא לָא אֲשֶׁתִּיל (ס"א אֲשֶׁתִּלִּים) בְּשָׂרְשׁוּי, עַד דְּאוּלִּיד
 תְּרִיסַר שְׁבַטִין, וְשִׁבְעִין נַפְשָׁאן, וְאֲשֶׁתִּיל (ס"א וְאֲשֶׁתִּלִּים)
 עֲלָמָא. וְעַם כָּל דָּא לָא אֲשֶׁתְּלִים, עַד דְּקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל
 אוּרִייתָא בְּטוּרָא דְּסִינִי, וְאֶתְקַם מִשְׁכָּנָא. כְּדִין אֶתְקִיִּמוּ
 עֲלָמִין וְאֲשֶׁתִּלִּימוּ, וְאֶתְבְּסְמוּ עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

כִּיּוֹן דְּאוּרִייתָא וּמִשְׁכָּנָא אֶתְוַקְמוּ, בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמַפְקַד (דף ק"ז ע"ב) חִילוּי דְּאוּרִייתָא, כַּמָּה חִיילִין
 אִינוּן דְּאוּרִייתָא, כַּמָּה חִיילִין אִינוּן דְּמִשְׁכָּנָא. תָּא חֲזִי,
 כָּל מְלָה דְּבַעֵי לְאֶתִּישְׁבָּא בְּדוּכְתִיָּה, לָא מִתִּישְׁבָּא עַד
 דְּאֶדְכַּר בְּפוּמָא, וְאֶתְמַנִּי עָלָהּ. אוּף הַכָּא, בְּעָא קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לְמַפְקֵד חַיִּילִין דְּאוּרֵייתָא, וְחַיִּילִין דְּמִשְׁכְּנָא,
 וְכִלְהוּ הוּוּ כְּחַד וְלֹא מִתְפַּרְשֵׁי דָּא מִן דָּא, כְּלָא כְּגוּוּנָא
 דְּלַעֲיֻלָּא, דִּהָא אוּרֵייתָא וּמִשְׁכְּנָא לֹא מִתְפַּרְשֵׁי דָּא מִן
 דָּא, וְאִזְלִין כְּחַדָּא.

וּבְגִין כֶּף, חַיִּילֵיהוּן עָאלִין בְּחוּשְׁבְּנָא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא
 גְּבִייהוּ, בַּר אֵינּוּן אַחֲרָנִין דִּלִּית לֹון חוּשְׁבְּנָא.
 וּבְגִין כֶּף כְּתִיב, וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֶהֱל
 מוֹעֵד. אִי בְּאֶהֱל מוֹעֵד, אֲמַאי בְּמִדְבַר סִינַי. אֶלָּא חַד
 לְאוּרֵייתָא וְחַד לְמִשְׁכְּנָא. וְהָאִי וְהָאִי, בְּאַחַד לְחַדְשֵׁי הַשְּׁנַי
 בְּשָׁנָה הַשְּׁנִית, וְכִלְא חַד, וְהָאִי אֶקְרִי (מַלְכִים א 1) חַדְשֵׁי זִיו
 רְמֹז לְהַהוּא יֶרְחָא וְשֵׁתָא דְנַהִיר לְסִיְהָרָא, דִּהָא כְּדִין
 עֲלָמִין כְּלָהוּ אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּשְׁלִימוֹ. לְצַאתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דִּהָא כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּחַדְשֵׁי
 הָרֵאשׁוֹן הָהוּא.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (תהלים קטו) יִי זְכָרְנוּ יְבָרְךָ יְבָרְךָ אֶת בֵּית
 וְגוֹ'. יִי זְכָרְנוּ יְבָרְךָ, אֵלִין גּוֹבְרִין. דִּהוּ עָאלִין
 בְּחוּשְׁבְּנָא בְּמִדְבָּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבָרְךָ לֹון,
 וְאוּסִיף עֲלֵיהוּ בְּכָל זְמַנָּא.

תָּא חַזִּי, הָאִי מֵאֵן דְּאָמַר שְׁבַחָא דְחֻבְרִיָּה, דְּבְנוֹי, או
 דְּמִמוֹנִיָּה, בְּעֵי לְבָרְכָא לֵיהּ, וְלֹאֻדָּאָה עֲלֵיהּ בְּרַכָּאן.
 מְנַלְן. מִמִּשְׁתָּה. דְּכְתִיב, (דברים א) וְהֵנַחְם הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם

לְרוֹב, לְבַתֵּר מֵה פְּתִיב, יִי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם
כְּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וְגו'. תִּרְיִן בְּרָכָאן הָוּ, חַד יִי אֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵיכֶם וְגו'. הָא חַד. לְבַתֵּר וַיְבַרַךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
לְכֶם. לְאוֹדָאָה עָלֵייהוּ, בְּרָכָאן עַל בְּרָכָאן.

וְאִי אִיהוּ מְנִי שְׁבַחָא דְחַבְרִיָּה, וְלֹא אוֹדֵי עָלֵיהּ בְּרָכָאן.
הוּא נְתַפֵּס בְּקַדְמִיתָא מְלַעֲיָלָא. וְאִי אִיהוּ מְבַרַךְ
לֵיהּ, הוּא מִתְבַּרַךְ מְלַעֲיָלָא. וּבְרָכָתָא בְּעֵי לְבָרְכָא לָהּ
בְּעֵינָא טָבָא, וְלֹא בְּעֵינָא בִישָׂא. וּבְכָלָא בְּעֵי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא רְחִימוּתָא דְלָבָא. וּמַה מֵאן דְּמְבַרַךְ לְחַבְרִיָּה,
בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיבְרַךְ לֵיהּ בְּעֵינָא טָבָא, בְּלָבָא
טָבָא. מֵאן דְּמְבַרַךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כַּמָּה
וּכְמָה, דְּבְעֵי עֵינָא טָבָא, וְלָבָא טָבָא, וּרְחִימוּתָא דְלָבָא.
בְּגִין כֶּךָ (דְּבָרִים ו') וְאַהֲבַת אֶת יִי אֱלֹהֵיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וְגו'.

תָּא חֲזִי, הָא אוּקְמוּהָ לֵית בְּרָכָתָא דְלַעֲיָלָא שְׂרִיא, עַל
מְלָה דְאַתְמִנִי. וְאִי תִימָא, יִשְׂרָאֵל אִיךְ אַתְמִנוּן.
אֶלָּא כּוּפְרָא נְטִלֵי מְנִייהוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ, וְחוּשְׁבָנָא לָא
הוּי עַד דִּיתְכַנְיֵשׁ כָּל הַהוּא כּוּפְרָא, וְסָלִיק לְחוּשְׁבָנָא,
וּבְקַדְמִיתָא מְבַרְכֵן לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, וְלְבַתֵּר מְנָאן הַהוּא
כּוּפְרָא, וְלְבַתֵּר מֵהֶדְרִין וּמְבַרְכִין לֹון לְיִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁתְּכַחוּ
דִּישְׂרָאֵל מִתְבַּרְכִין בְּקַדְמִיתָא וּבְסוּפָא, וְלֹא סָלִיק בְּהוּ
מוֹתְנָא.

מוֹתָנָא אַמַּאי סָלִיק בְּמַנְיִנָא. אֶלָּא בְּגִין דְּבִרְכָתָא לָא
שָׂרְיָא בְּמַנְיִנָא, כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק בְּרְכָתָא, סִטְרָא
אַחֲרָא שְׂאֲרֵי עֲלוּי, וַיִּכִּיל לְאַתְזֻקָא. בְּגִין דָּא בְּמַנְיִנָא
נִטְלִין כּוּפְרָא וּפְדִיוֹנָא, לְסִלְקָא עָלֶיהָ מְנִייהוּ.

(ס"א מַעְלִיָּה מוֹתָנָא) יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֱלִין נָשִׁין, דְּלֵא
סִלְקִין בְּמַנְיִנָא. יְבָרַךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, דְּאִינוּן מְבָרְכִין
לְעַמָּא, בְּעִינָא טָבָא וּבְלָבָא טָבָא, וּבְרַחֲמֵימוֹתָא דְּלָבָא.
אֶת בֵּית אַהֲרֹן, הָכִי נָמִי נָשִׁין (דְּלֵהוֹן), דְּאַתְבָּרְכִין בְּבִרְכָתָא

•(ס"א דְּלֵהוֹן)•

יְבָרַךְ יְרַאֵי יי. אֱלִין אִינוּן לִיּוֹאֵי, וְכִלְהוּ מִתְבָּרְכִין, בְּגִין
דְּדַחֲלִין לֵיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הַקְטַנִּים עִם
הַגְּדוֹלִים, אַף עַל גַּב דְּלֵא עֲאֲלִין בְּמַנְיִנָא.

תָּא חֲזִי לָא אֲשַׁתְּכַח מְנִינָא בְּהוּ בְּיִשְׂרָאֵל דְּאַתְבָּרְכִין
בֵּיהּ, כְּהַאי מְנִינָא. דְּהַאי מְנִינָא לְאַתְבָּרְכָא הוּוּהּ,
וְלֵא שְׁלֵמָא שְׁלִימוֹתָא דְּעֲלָמִין הוּוּהּ, וּבְאַתָּר דְּבִרְכָאן
נְפָקִין אֶתְמַנּוּן, דְּכְתִיב בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הַשְּׁנַי, דְּאִיהוּ זִיּוּא
דְּבִרְכָאן דְּעֲלָמָא, דְּמַנִּיה נְפִיק זִיּוּא לְעֲלָמָא. וְעַל דָּא
אַקְרִי חֲדָשׁ זִיּוּ, דְּזִיּוּא דְּכִלָּא נְפִיק מַנִּיה, וְעַל דָּא כְּתִיב,
(תהלים קלד) יְבָרַכְךָ יי מִצִּיּוֹן, וְכִלָּא חַד מְלָה וְכְתִיב (תהלים קלג)

כִּי שֵׁם צִוְהָ יי (דף קי"ח ע"א) אֶת הַבְּרָכָה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה הוּוּהּ שְׂכִיחַ קַמִּיהָ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהָ

יִשְׂרָאֵל מֵאֵן אֶתֶר אֶתְּבָרְכֵן. אֲמַר לִיהּ, וּוּי לְעֵלְמָא, דְּלֹא
 מִשְׁגִּיחִין וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּנֵי נֶשָׂא, בִּיקְרָא דְּמִלְכָּא עֲלָאָה.
 תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאֶשְׁתַּכְּחוּ יִשְׂרָאֵל זַכָּאִין קָמִי קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְהוּוּ עֲלָמִין (ס"א עמ"ה) שְׂכִיחִין בְּחַד אֵילְנָא
 עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְּמִזּוּנָא דְּכֻלָּא בֵּיהּ, הָוּה מִתְּבָרַךְ מֵאֶתֶר
 דְּכָל בְּרַכָּאן כְּנִישִׁין בֵּיהּ. וּבֵיהּ אֶתְנַטַּע וְאֶשְׁתִּילוּ שְׂרֻשׁוּי.
 וְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, הָוּוּ מִתְּבָרְכֵן (וְאֶשְׁתִּילוּ שְׂרֻשׁוּי) מֵאֶתֶר דְּכָל
 אֵינּוּן בְּרַכָּאן נְפַקִין בֵּיהּ, וְלֹא מִתְּעַכְּבִי
 לְמִיפְקָ, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב יְבָרְכֵךָ יְיָ מְצִיּוֹן, וְכְתִיב (תהלים
 קלג) כְּטַל חֶרְמוֹן שְׁיֹרֵד עַל הַרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם צִוָּה יְיָ אֶת
 הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וְדָא אִיהוּ נְהִירוּ דְּעֵלְמָא.
 דְּכְתִיב, (תהלים ג) מְצִיּוֹן מִכָּלֵל יוֹפֵי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ. הוֹפִיעַ:
 נְהִיר. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (דברים לג) הוֹפִיעַ מֵהַר פָּאָרָן (ס"א וְדָא
 נְהִירוּ). וְכַד יְנַהֵר, יְנַהֵר לְכֻלְהוּ עֲלָמִין.
 וְכַד הָאִי נְהִירוּ אֶתְעַר, כְּלָא הוּא בְּחִבְרוּתָא (ס"א כְּלָא הוּא
 בְּחִבְיָבוּתָא), כְּלָא הוּא בְּרַחֲמֵימוּתָא, כְּלָא הוּא בְּשְׁלִימוּ,
 כְּדִין הוּא שְׁלָמָא דְּכֻלָּא, שְׁלָמָא דְּעֵילָא וְתַתָּא, הֲדָא הוּא
 דְּכְתִיב, (תהלים קכב) יְהִי שָׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.
 (במדבר ב) אִישׁ עַל דְּגָלוּ בְּאוֹתוֹת לְבֵית אֲבוֹתָם יַחְנוּ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח, (ישעיה סו) שְׂמַחוּ אֶת

יְרוּשָׁלַם וְגִילּוֹ בַּהּ כָּל אֲהַבְיָהּ וְגו'. כִּמָּה חֲבִיבָא אֹרֵייתָא
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא בְּכָל אֲתָר דְּמִלֵּי דְאֹרֵייתָא
 אֲשַׁתְּמְעוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל חֵיילִין דִּילֵיהּ כְּלָהוּ
 צִייתִין לְמַלּוּלֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתֵי לְדִיירָא עֲמִיהּ,
 הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ב) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת
 שְׁמִי וְגו'. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשִׁנְאוּי נִפְלִין קָמִיהּ, וְהָא
 אֹקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, פְּקוּדֵי אֹרֵייתָא עֲלָאִין אֵינּוּן לְעֵילָא. אֲתֵי בַר
 נָשׁ וְעֵבִיד פְּקוּדָא חֲדָא, הֵהוּא פְּקוּדָא קֵימָא קָמִי
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטְרָא קָמִיהּ, וְאָמַר פְּלַנְיָא עֵבִיד
 לִי, וּמִן פְּלַנְיָא אָנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֲתַעַר לִיהּ לְעֵילָא.
 כְּגוּוּנָא דְּאִיהוּ אֲתַעַר לִיהּ לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אֲתַעַר
 לְעֵילָא, וְעֵבִיד שְׁלָמָא לְעֵילָא וְתַתָּא, כִּמָּה דְּאֵת אָמַר,
 (ישעיה כז) או יִחְזַק בְּמַעוֹזֵי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי.
 יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, לְעֵילָא. (לעיל י"ד ע"ב) שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי,
 לְתַתָּא. זַכָּאָה חוּלְקִיהּ דְּהֵהוּא בַר נָשׁ, דְּעֵבִיד פְּקוּדֵי
 אֹרֵייתָא.

שְׁמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגו', בְּגִין דְּחֲדוּהָ לָא אֲשַׁתְּכַח, אֶלָּא
 בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל קֵימִי בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. דְּתַמָּן
 אֲתַחְבַּרְתָּ אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, וּכְדִין הוּא חֲדוּתָא דְּכָלָא,
 חֲדוּתָא דְּעֵילָא וְתַתָּא. בְּזַמְנָא דִּישְׂרָאֵל לָא אֲשַׁתְּכַחוּ

בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אָסִיר לִיה לְבַר נָשׁ לְמַחְדֵי, וּלְאַחְזָאָה
חִידוֹ. דְּכְתִיב, שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ וְגו', וְגִילוּ
בָּהּ דִּי יִקָּא.

רַבִּי אַבָּא חָמָא חַד בַּר נָשׁ, דִּהוּה חֲדַי בְּבֵי טְרוֹנֵיִיא
דְּבַבְלָא, בְּטַשׁ בֵּיהּ, אָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם כְּתִיב
(אָמַר רַבִּי אַבָּא), בְּזִמְנָא דִּירוּשָׁלַם בְּחֻדוּהּ, בְּעֵי בַר נָשׁ לְמַחְדֵי.
רַבִּי אֶלְעָזָר לְטַעְמִיהּ, דְּאָמַר שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם, הֵיִינוּ
דְּכְתִיב, (תְּהִלִּים ק) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה.

כְּתוּב אַחַד אֹמֵר, עֲבַדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה, וְכְתוּב אַחַד
אֹמֵר, (תְּהִלִּים ב) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה וְגִילוּ בְּרַעְדָּה.
מָה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָא, כָּאֵן בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרָאן
בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. כָּאֵן בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרָאן בְּאַרְעָא
אַחְרָא. (ד"א) עֲבַדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל,
בְּזִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא בֵּינֵי עַמְמֵיִיא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (ישעיה נה) כִּי בְּשִׂמְחָה תֵּצְאוּ,
וְדָא הִיא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְּאָמַר תֵּצְאוּ, מִן
גָּלוּתָא הוּא, וְאֶקְרִי שְׂמֻחָה. אָמַר לִיה, וְדָאֵי הָכֵי הוּא,
דְּכָל זִמְנָא דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא וּשְׂכִיבַת לְעַפְרָא, לָא אֶקְרִי
שְׂמֻחָה, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִיתֵי לְגַבְהָ, וְיִוְקִים לָהּ
מִעַפְרָא, וְיִימָא (ישעיה נב) הִתְנַעַרִי מִעַפְרִי וְגו'. (ישעיה ס) קוּמִי
אוּרִי וְגו'. וְיִתְחַבְּרוּן כְּחָדָא, (וְיִוְקִים לָהּ מִעַפְרָא) כְּדִין חֲדוּתָא

אֶקְרִי. חֲדוּתָא דְכֻלָּא, וְכַדִּין בְּשִׁמְחָה תִּצְאוּ וְדַאי. כְּדִין
כְּמָה חֵיילִין יִפְקוּן לְקַבְּלָא דְמִטְרוּנִיתָא, לְחֲדוּתָא
דְהַלּוּלָא דְמִלְפָּא, כְּמָה דַּאתְ אָמַר (ישעיה נה) תְּהָרִים
וְהַגְבָּעוֹת יִפְצְחוּ וְגו', וְכַתִּיב (ישעיה נב) כִּי הִלַּךְ לְפָנֵיכֶם יְיָ
וּמֵאִסְפְּכֶם וְגו'.

(דף קי"ח ע"ב)

(במדבר ב) אִישׁ עַל דְּגָלוֹ בְּאוֹתוֹת. אֵלִין אַרְבַּע מִשְׁרֵיין
דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן תְּרִיסָר שְׁבַטִין, תְּרִיסָר
תְּחוּמִין, סְחֹר סְחֹר לָהּ. כֻּלָּא כְּגֻוּנָא דְלַעִילָא, כְּתִיב
(תהלים קכב) שָׁשׂוּ עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבַטֵי יְהוָה וְגו'. שָׁשׂוּ עָלוּ
שְׁבָטִים, אֵלִין י"ב שְׁבַטִין, י"ב תְּחוּמִין דְּלַתְתָּא.
שְׁבַטֵי יְהוָה, הָא אוּקְמוּהָ בְּגִין דִּי"ה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי.
וּבְגִין דָּא, הָרְאוּבֵנִי, הַשְּׁמַעוּנִי, י"ה בְּכָל חַד וְחַד.
אַבְל וְדַאי הָכִי הוּא, דְהָא אֵילְנָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, בְּהוּ
אַחְתָּם בְּחוֹתְמוֹי. וְאוּקְמוּהָ דְכַתִּיב, (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין וְגו'. דִּיּוּקְנָא דְאָדָם
אַתְּכִלִּיל בְּכֻלְהוּ, וְאַפִּין הוּוּ לְד' סְטָרִין דְעֲלָמָא,
וּמִתְפָּרְשָׁן בְּדִיּוּקְנֵיהוּן, וְכֻלְהוּן כְּלִילָן בֵּיהּ בְּאָדָם.
מִיכָאֵל מִימִינָא, גְּבַרִיאֵל מִשְׁמָאלָא, אוּרִיאֵל
לְקַדְמֵיהוּ, רְפָאֵל לְאַחֹרֵיהוּ, שְׂכִינְתָּא
עֲלֵיהוּ. תְּרִין מְכָאן, וְתְרִין מְכָאן, וְהִיא בְּאַמְצָעִיתָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא בְּאַרְעָא דְלִתְתָּא, תְּרִי מְפָאן, וְתִרִי מְפָאן,
וַיִּיָּהּ בֵּינֵיהוּ.

כִּיּוֹן דְּנִטְלִין תְּרִין דְּגָלִים, מַה כְּתִיב. וְנִסַּע אֶהֱל מוֹעֵד
מִחֲנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. וְלִבְתֵּר, אֵינּוֹן תְּרִין אַחֲרָנִין ד'
מִשְׁרַיִין אֵינּוֹן לְד' סְטְרֵי עֲלָמָא, וְאַשְׁתַּכְּחוּ תְּרִיסַר. אוּף
הָכִי לִתְתָּא כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָּא. וְנִסַּע בְּרֵאשׁוֹנָה דְּגַל מִחֲנֵה
יְהוּדָה, לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּאוּרִיאַל. וּמִחֲנֵה דְּרֵאוּבֵן לְקַבִּיל
מִשְׁרַיִיא דְּמִיכָאל. דָּא לְדָרוֹם, וְדָא לְמִזְרָח. מְזִבַּח הָכִי
נְמִי דְּרוּמִית מְזֻרְחִית. וּמִחֲנֵה דֵן לְצָפוֹן. מִחֲנֵה אֶפְרַיִם
יָמָה. מִחֲנֵה דֵן לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּגַבְרִיאַל. מִחֲנֵה אֶפְרַיִם
לְמַעְרָב, לְקַבִּיל מִשְׁרַיִיא דְּרַפָּאל מְזִבַּח הָכִי נְמִי צְפוֹנִית
מְעַרְבִית. כֹּלָּא אֶחִיד דָּא בְּדָא, עַד דְּסִלְקָא כֹּלָּא וְאַתְאַחַד
בְּשָׂמָא קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְּכֹלָּא. עֲלָאָה דְּכֹלָּא
קְדִישָׁא דְּכֹלָּא. כֹּלָּא אֶתְכַלִּיל בֵּיהּ.

” מְזֻרְחָ הוּא שִׁירוּתָא דְּנְהוּרָא, אֲזִיל וְשָׂאט וְאַפִּיק
לְדָרוֹם. וְדָרוֹם נְפִיק וְתִלְיִיא בְּשִׁירוּתָא דְּמִזְרָח. ה'
דָּרוֹם. מִנִּיהּ נְפִיק דָּרוֹם בְּעֲלָמָא. וְעִיל ” בְּשִׁירוּתָא
דְּמִזְרָח, וְאַפִּיק לֵיהּ.

וּמֵן ה' תִּלְיִיא דָּרוֹם וְצָפוֹן, וְהוּא (אד"ג) דְּבֵינֵיהוּ, ”
מְזֻרְחָ יָיָה דָּרוֹם וְצָפוֹן תִּלְיִיאן בֵּיהּ. ו' בְּאַמְצָעִיתָא.
וְדָא הוּא בֵּן דְּכָר. בְּגִין כֶּךָ אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. וְעַל

דָּא תְּנִינָן, מֵאן דִּיִּהֵיב מִטָּתוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, הוּיִין לִיהַ
 בְּנִים זְכָרִים. דִּיהַאי בֵּן דְּכֵר אִיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. ה'
 עֲלָאָה בַּהּ תִּלְיָא צָפוֹן וְדָרוֹם, וּבֵן דְּכֵר בֵּינֵיהוּ, בְּרוּזָא
 דִּיו"ה. ה' בַּתְּרָאָה מַעְרָב.

וְעַל דָּא דָּרוֹם אֶחִיד מְזוּרָח, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא דְשִׁמְשָׁא
 וְתִלְיָיא בֵּיהַ. וְעַל דָּא תְּנִינָן, מִסְטָרָא דְאַבָּא אֶחִיד
 וְתִלְיָיא חֹסֵד עֲלָאָה. מִסְטָרָא דְאִימָא תִלְיָיא גְבוּרָה.
 כְּגוּוּנָא דָּא אֶחִיד כֻּלָּא דָּא בְּדָא.

זוּוּיִין דְּמַדְבַּחָא הָכִי נָמִי אֶסְתַּחֲרֵן, וּבָא לֹו לְקָרְן דְּרוּמִית
 מְזוּרַחִית. דְּדָרוֹם תּוּקְפִיָּה בְּמְזוּרַח, דְּאִיהוּ שִׁירוּתָא
 דְשִׁמְשָׁא, וְתוּקְפָא דְשִׁמְשָׁא לָא שְׂרִיָּא אֶלָּא בְּשִׁירוּתָא.
 מְזוּרַחִית צְפוּנִית. בֵּינֹן דְּדָרוֹם נָטִיל תּוּקְפִיָּה דְּמְזוּרַח, הוּא
 אֲנַהִיר לְצָפוֹן וְצָפוֹן אֶתְכֻלִּיל בְּדָרוֹם, דִּהַא שְׁמַאלָא
 אֶתְכֻלִּיל בִּימִינָא.

צְפוּנִית מַעְרָבִית, דִּהַא מַעְרָב דְּאִיהִי בַּהּ בַּתְּרָאָה,
 נְטָלָא מְצָפוֹן. וְעַל דָּא צָפוֹן אָזִיל לְמַעְרָב.
 מַעְרָבִית דְּרוּמִית, הִיא אָזִלָּא (ס"א לְאַתְחַבְקָא) לְאַתְחַבְרָא
 בְּדָרוֹם, כְּמָה דְּדָרוֹם תִּלְיָיא בְּמְזוּרַח, וְתוּקְפִיָּה אָזִיל
 בְּשִׁירוּתָא. הָכִי נָמִי מַעְרָב, אָזִלָּא (ס"א לְאַתְחַבְקָא) לְאַתְאֲחַדָּא
 בְּדָרוֹם, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיְמִינוּ תַחְבֻּקְנִי.
 יְמִינָא דָּא הוּא דָּרוֹם. בְּגִין כֶּךָ יִנְקָא מְתֵרִין סְטָרִין,

מִצָּפוֹן וּמִדְרוֹם. הִנָּהּ הוּא דְכָתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמֵאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיְמִינֹו תַחְבֵּקֵנִי. שְׂמֵאלוֹ הִיא הוּא צָפוֹן,
וַיְמִינֹו הִיא הוּא דְרוֹם.

וְרוֹא הִיא אוֹלִיפְנָא, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב מְטָתִיהָ, בֵּין
צָפוֹן לְדְרוֹם. וְאַחֲדַת לְהָאֵי בֵּין וְדָאֵי. וְעַל הִיא אֵית
לְהוּ לְבַנֵּי נְשָׂא לְמִיָּהב מְטָתִיָּהוּ בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם. וְהָכִי
אוֹלִיף לִי אָבֵא. דִּיהֲבִין לְהוּ בְּנִין דְכָרִין. דְהָא אֵיהוּ
אַתְפוּוֹן כְּלָפֵי מְהִימְנוּתָא שְׁלִימָא עֲלָאָה, בְּשְׁלִימוּתָא
דְכָלָא. לְגַבֵּי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאֵיהוּ בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם,
וְלְגַבֵּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְאַנְהִירִין (ס"א דְאֵיָּהִי) בֵּין צָפוֹן לְדְרוֹם.
וְדָאֵי יְהוּוֹן לִיה בְּנִין דְכָרִין.

וּבְכָלָא (דף ק"ט ע"א) בְּעֵי לְאַחֲזָאָה עוֹבְדָא כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא,
וּכְמָה דְאַחֲזִי עוֹבְדָא לְתַתָּא, הָכִי נָמִי אַתְעַר
לְעִילָא, וְאוֹקְמוּהָ. שְׁמַע רַבִּי פְּנַחֶס, וּנְשַׁקִּיהָ לְרַבִּי
אַלְעָזָר, וּבְכָה וְחִיִּיךְ אָמַר, זַכָּאָה חוֹלְקֵי בְהָאֵי עֲלָמָא
וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) יִי אֹרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אֵירָא וְגו'. יִי
אֹרִי וַיִּשְׁעֵי, כִּיּוֹן דְבַר נֶשׂ אֶסְתָּכַל (נ"א אַתְאַחַד)
בְּנִהוּרָא דְלְעִילָא, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְהִיר עֲלֵיהָ, לָא
דְחִיל מְעֲלָאִין וְתַתָּאִין. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה ס) וְעֲלִיךְ
יִזְרַח יִי וּכְבוֹדוֹ עֲלִיךְ יִרְאָה. יִי מְעוֹז חֵי, כִּיּוֹן דְקוֹדֶשָׁא

בְּרִיךְ הוּא אֶחֶיד בֵּיהַ בְּבַר נֶשׁ, לֹא מִסְתַּפֵּי בְּהוּא עֲלֵמָא
 מִכָּל מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין. אוּף אֲנָא כְּהָאִי גִוּוּנָא, כִּיּוֹן
 דְּאֶחֶידנָא בְּאֲבוּךְ וּבְךָ לֹא אֶסְתַּפִּינָא בְּהָאִי עֲלֵמָא
 וּבְעֲלֵמָא אַחֲרָא.

וְעֲלֵךְ כְּתִיב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְגו'. כִּיּוֹן דְּכְתִיב יִשְׂמַח
 אָבִיךָ וְאִמְךָ, מֵאִי וְתַגְּל יוֹלְדִתְךָ, דְּהָא בְּאִמְךָ
 סָגִיא. אֲלֵא יִשְׂמַח אָבִיךָ: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִמְךָ:
 דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתַגְּל יוֹלְדִתְךָ: יוֹלְדִתְךָ דְּלִתְתָּא. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אֲבוּךְ אֵן חֲדוּוּתָא דִּילֵיהּ. אֲלֵא קָרָא הוּא בְּלַחֲדוּי
 דְּכְתִיב, (משלי כג) גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק: דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְיוֹלֵד חֲכָם יִשְׂמַח בּוֹ: דָּא אָבִיךָ דְּלִתְתָּא. דְּבַר אַחֲרָא,
 גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק: דָּא אָבִיךָ דְּלִתְתָּא. וְיוֹלֵד חֲכָם יִשְׂמַח
 בּוֹ, כְּתִיב בְּתוֹסַפֶּת וְא"ו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא
 לְעֵילָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (תהלים לא) בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחִי
 פְּדִיתָהּ אוֹתִי יְיָ אֵל אֲמֶת. הָאִי קָרָא אֵית לֵיהּ
 לְאֶסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, חֲמִיתוֹן מֵאֵן דְּאֶפְקִיד בִּידָא דְּמִלְכָּא
 מִיָּדִי. אֲלֵא, וְדָאִי זַכָּאָה הוּא בַּר נֶשׁ, דְּאֲזִיל בְּאוּרְחוּי
 דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְלֹא חָטִי קָמִיהּ תָּא חֲזִי, כִּיּוֹן דְּעָאֵל
 לִילֵיא, אֵילְנָא דְּמוֹתָא שְׁלִיט בְּעֲלֵמָא, וְאֵילְנָא דְּחִיִּי
 אֶסְתַּלַּק לְעֵילָא לְעֵילָא. וְכִיּוֹן דְּאֵילְנָא דְּמוֹתָא שְׁלִיט

בְּעֶלְמָא בְּלַחֲדוּי, כֹּל בְּנֵי עֶלְמָא טַעְמִין טַעְמָא דְּמוֹתָא.
מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דִּיהוּא אֵילָנָא גְּרִים.

וְבַר נָשׁ בְּעֵי לְאַקְדָּמָא וּלְמַפְקָד בִּידֵיהּ נַפְשִׁיהּ בְּפִקְדוֹנָא.
כְּפִקְדוֹנָא דְּבַר נָשׁ, דִּיהִיב פִּקְדוֹנָא לְאַחֲרָא, דְּאָף
עַל גַּב דְּאִיהוּ אֶתְחַיֵּיב לְגַבִּיהּ יִתִּיר מִהוּא פִּקְדוֹנָא, לָאו
כְּדָאֵי לְאַתְאַחֲדָא בֵּיהּ, הוּאִיל וּפִקְדוֹנָא אֶתְמָסֵר לְגַבִּיהּ,
וְאֵי יִסְרַב בֵּיהּ, וְדָאֵי נְבִדּוּק אֲבַתְרִיהּ, דְּלָאו מְזַרְעָא
קַדִּישָׁא הוּא, וְלָאו מִבְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

כִּן הוּא אֵילָנָא, בְּנֵי נָשׁ אֶקְדִּימוּ וַיִּהְיֶין לִיהּ פִּקְדוֹנָא
דְּנַפְשֵׁיהּ, וְכֹל נִשְׁמָתִין דְּבְנֵי עֶלְמָא נָטִיל. וְכִלְהוּ
טַעְמִין טַעְמָא דְּמוֹתָא, בְּגִין דִּהֵאֵי אֵילָנָא דְּמוֹתָא הוּא.
וּבְגִין דְּכֹל אֵינוֹן נַפְשָׁתָא, אָף עַל גַּב דְּכִלְהוּ אֶתְחַיֵּיבוּ
לְגַבִּיהּ, וְלָאו כְּדָאֵי הוּא לְאַתְבָּא פִּקְדוֹנָא לְגַבִּיהּ דְּבַר
נָשׁ, אֶלָּא פִּיּוֹן דְּכִלְהוּ אֶתְמָסְרֵי לִיהּ בְּפִקְדוֹנָא, אֶתִּיב כֹּל
פִּקְדוֹנִין לְמֵאֲרִיהוֹן.

תָּא חַיִּי, לָאו כְּדָאֵי הוּא הֵאֵי אֵילָנָא דְּמוֹתָא לְאַתְבָּא
פִּקְדוֹנָא לְגַבִּיהּ דְּבַר נָשׁ. אֶלָּא בְּשַׁעְתָּא דִּיאֵילָנָא
דְּחַיִּי אֶתְעַר בְּעֶלְמָא. וְאֵימְתֵי אֶתְעַר הוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי.
בְּשַׁעְתָּא דְּסָלִיק צְפָרָא. וְכַדִּין, פִּיּוֹן דִּהֵאֵי אֶתְעַר בְּעֶלְמָא,
כֹּל בְּנֵי עֶלְמָא חַיִּין, וְשָׁבִיק וְאַהֲדַר הוּא אֵילָנָא דְּמוֹתָא
כֹּל פִּקְדוֹנִין דִּיאֶתְפָּקְדוּ לְגַבִּיהּ, וְאֶזִּיל לִיהּ. מֵאֵי טַעְמָא
חַיִּין. בְּגִין דִּיהוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי גְּרִים.

וְאִי תִימָא, הָא בְּנֵי נְשָׂא סְגִיאיִן אֵינּוּן דְּמִתְעַרְיִן
 בְּלִילִיָּא, בְּעוּד דְּאֵילְנָא דְּמוֹתָא שְׁלִיט. אָלָא, וְדֵאי
 הֵהוּא אֵילְנָא דְּחֵי קָא עָבִיד. מֵאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכְתִיב,
 (תהלים יד) לְרֹאוֹת הַיָּשׁ מִשְׁכִּיל דּוֹרֵשׁ אֶת אֱלֹהִים. וְלֹא יִהְיֶה
 לִיה פְּתַחוֹן פֶּה לְבַר נֶשׁ, דְּיִימָא, אֲלִמְלִי שְׁלִיטְנָא
 בְּנַפְשָׁי בְּלִילִיָּא אֲשֶׁתְּדִלְנָא בְּאוּרִיָּתָא. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, הָאִי בִּישְׂרָאֵל וְדֵאי וְהָכִי הוּא. אָבֵל בְּאוֹמוֹת
 הָעוֹלָם דְּחִמִּינָא כְּהָאִי גּוּוֹנָא, מֵאי טַעְמָא. אָמַר לִיה וְדֵאי
 שְׁפִיר הוּא דְּקָא אֲמָרַת.

פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מָה אֶקוּב לֹא קִבַּה אֵל וּמָה אֶזְעוּם
 לֹא זַעַם יִי. תָּא חֲזִי, כְּגוּוֹנָא דְּאִית לְעֵילָא, אִית
 לְתַתָּא. לְעֵילָא אִית יְמִינָא וְאִית שְׁמָאֲלָא. לְתַתָּא יִשְׂרָאֵל
 וְעַמִּין. יִשְׂרָאֵל אֲתַאֲחֲדֵן לִימִינָא, בְּקְדוּשָׁא דְּמִלְכָּא
 קְדִישָׁא. עַמִּין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת לְשְׁמָאֲלָא, לְסִטְרָא
 דְּרוּחַ מְסֻאָבָא. וְכֻלְהוּ לְתַתָּא מְכֻלְהוּ דְּרַגִּין דְּשְׁמָאֲלָא.
 וְכֻלְהוּ דְּרַגִּין אֲחִידֵן דָּא בְּדָא, (דף ק"ט ע"ב) עַד דְּתִלְיִין מִן
 רִישָׁא. וְכְגוּוֹנָא דְּרִישָׁא נְטִיל, בְּהֵהוּא גּוּוֹנָא נְטִיל זַנְבָּא,
 דְּאִיהִי תַתָּאָה. מֵאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאֲחִיד בֵּיה. וּבְגִין כְּפֵי,
 עַמִּין עוּבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, בְּהֵהוּא סִטְר מְסֻאָבָא
 דְּלֵהוּן, הָכִי אֲתַדְּבֵרוּ.

בְּלַעַם הוּא אֲשֶׁתַּמֵּשׁ בְּכֻלְהוּ כְּתָרִין (נ"א דְּרַגִּין) תַּתָּאִין. וְהוּא